

Poštovani čitatelji Mljekarskog lista i podlistka HAPIH-a!

Centar za stočarstvo HAPIH-a objavio je Godišnja izvješća za 2022. koja se nalaze u web formatu na službenim stranicama HAPIH-a, a uskoro će se naći i u tiskanom izdanju. Osim podataka i informacija o stočarskoj proizvodnji u našoj državi, izvješća pružaju podatke i o stočarskoj proizvodnji u EU-u. Centar za stočarstvo provodi niz mjera i aktivnosti u području stočarske, ali i šire poljoprivredne proizvodnje. U Godišnjem izvješću objedinjene su aktivnosti koje je Centar za stočarstvo provodio tijekom cijele protekle godine - predstavljeni su detaljni podaci o ukupnoj hrvatskoj stočarskoj proizvodnji.

Tijekom 29. osječkoga proljetnoga poljoprivrednog sajma održanog u novootvorenom Gospodarskom centru u Osijeku, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu uključila se promocijom hrvatskih poljoprivrednih proizvoda kroz sustav označavanja oznakama Hrana hrvatskih farmi, ali i organizacijom okruglog stola Utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju s posebnim osvrtom na tlo, voćarstvo i stočarstvo. Tijekom rasprave o utjecaju klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju, ali i obrnutog utjecaja poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene, nastojalo se označiti i preporučiti mjere i smjer poljoprivredne proizvodnje, koji djeluje što je više moguće neutralno na klimu i okoliš.

U cjelokupnom sustavu ispitivanja kvalitete mlijeka, počevši od proizvođača mlijeka preko otkupljivača do laboratorija, pravilno uzimanje uzoraka mlijeka za laboratorijska ispitivanja jedan je od bitnih čimbenika koji utječu na kemijski sastav mlijeka i uku-

pan broj mikroorganizama u uzetom uzorku mlijeka. Ispravnost konačnih rezultata laboratorijskih ispitivanja uzoraka mlijeka i dokazivanje kvalitete mlijeka temelji se prije svega na dobro uzetom uzorku mlijeka. Uzorak mlijeka mora po svom sastavu i svojstvima prezentirati cjelokupnu količinu mlijeka iz koje je uzet. Detalje pronađite u članku!

U Švicarskoj je početkom svibnja održana međunarodna radionica ocjenjivača vanjštine krava simentalke pasmine goveda "Exterieur grupa" koju je organizirao Europski savez uzgajivača simentalke pasmine goveda, a sudjelovalo je 25 ocjenjivača i stručnjaka iz devet europskih zemalja. Ispred Hrvatske sudjelovali su djelatnici Centra za stočarstvo Hrvatske

agencije za poljoprivredu i hranu Ivanka Mihalic, mag. ing. agr., i Josip Crnčić, mag. ing. agr. U Hrvatskoj je od 27. travnja do 1. svibnja boravila Udruga bavarskih uzgajivača mesnih pasmina goveda Fleischringverband Bayern, i to s pedesetak svojih članova. Bavarski uzgajivači upoznali su se s brojnim stanjem, organizacijom i načinom uzgoja mesnih pasmina goveda, ali i našim sustavom proizvodnje govedeg mesa. Više informacija vam donosimo u nastavku našeg Podlistka.

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Impressum: Glavna i odgovorna urednica:

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Urednički odbor: Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur., dr.sc. Zdenko Ivkić, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr., Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar, dr.sc. Dragan Solić, Josipa Pavičić, dipl.ing.agr., Vatroslav Tissauer, dipl.ing.polj.univ.spec.oec. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Vinkovačka cesta 63c, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186, IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2 Objavljena godišnja izvješća Centra za stočarstvo HAPIH-a za 2022. godinu
- 3 Utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju s posebnim osvrtom na tlo, voćarstvo i stočarstvo
- 4 Uzimanje uzoraka mlijeka
- 6 Održana europska radionica ocjenjivača vanjštine krava simentalke pasmine goveda
- 7 Posjet Udruge bavarskih uzgajivača mesnih pasmina goveda
- 8 Pravovremeno otkrivanje nesteonih krava

Objavljena godišnja izvješća Centra za stočarstvo HAPIH-a za 2022. godinu

Osim podataka i informacija o stočarskoj proizvodnji u našoj državi, izvješća pružaju podatke i o stočarskoj proizvodnji u EU-u

> **Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.**

Centar za stočarstvo, josipa.pavicic@hapih.hr

Centar za stočarstvo HAPIH-a objavio je Godišnja izvješća za 2022. godinu koja se nalaze u web formatu na službenim stranicama HAPIH-a, a uskoro će se naći i u tiskanom izdanju. Centar za stočarstvo provodi niz mjera i aktivnosti u području stočarske, ali i šire poljoprivredne proizvodnje. U Godišnjem izvješću objedinjene su aktivnosti koje je Centar za stočarstvo provodio tijekom cijele protekle godine - predstavljeni su detaljni podaci o ukupnoj hrvatskoj stočarskoj proizvodnji.

Izdana su ukupno četiri Izvješća: Godišnje izvješće za govedarstvo, Godišnje izvješće za svinjogojstvo, Godišnje izvješće za kopitare i Godišnje izvješće za ovčarstvo, kozarstvo i male životinje. U njima su objavljeni rezultati aktivnosti koje su provodila dva sektora Centra za

stočarstvo - Sektor za uzgoj, testiranje i genetsko vrednovanje domaćih životinja i Sektor područnih ureda koji djeluje kroz 21 područni ured na području cijele države. Sedamnaest uzgojnih udruženja odabralo je HAPIH za treću stranu u provedbi specifičnih tehničkih aktivnosti iz uzgojnih programa. Tako su u izvješćima prikazani rezultati testiranja rasta i razvoja, proizvodnih odlika, genetskog vrednovanja i sl.

Osim navedenoga, izvješća pružaju i prikaz u segmentu očuvanja izvornih pasmina domaćih životinja, ali i podatke o procjeni uzgojnih vrijednosti u govedarstvu, svinjogojstvu te ovčarstvu i kozarstvu. Osim toga, prikazani su i rezultati provedbe jedinstvenog sustava označavanja i registracije domaćih životinja. U svakom pojedinom izvješću navede-

ne su i novosti sektora i uzgoja, a kao najvažnije možemo istaknuti uključenje hrvatske simentalske populacije goveda u zajednički međunarodni sustav genetskog/genomskog vrednovanja te mogućnost potvrđivanja roditeljstva u HAPIH-ovu DNK laboratoriju. Godišnja izvješća upotpunjena su i izvješćima dobivenima iz Sektora za registre životinja Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane pri Ministarstvu poljoprivrede, baziranim na provedbi sustava registracije farmi, sustava obveznog označavanja i registracije domaćih životinja te sustava nadzora razvrstavanja govedih, svinjskih i ovčjih trupova.

Godišnja izvješća pružaju uvid u stanje i trendove stočarskog sektora pa su korisna za uzgajivače, stručnjake i sve ostale zainteresirane.

Utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju s posebnim osvrtom na tlo, voćarstvo i stočarstvo

> Dr.sc. Dragan Solić

Centar za stočarstvo, drago.solic@hapih.hr

Tijekom 29. osječkoga proljetnoga poljoprivrednog sajma održanog u novootvorenom Gospodarskom centru u Osijeku, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) uključila se promocijom hrvatskih poljoprivrednih proizvoda kroz sustav označavanja oznakama Hrana hrvatskih farmi, ali i organizacijom okruglog stola Utjecaj klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju s posebnim osvrtom na tlo, voćarstvo i stočarstvo.

Kao uvod u raspravu prikazani su rezultati istraživanja iz projekata AGROE-KOTEH - Optimizacija gospodarenja tлом i prilagodba agroekosustava i agrotehničkih mjera klimatskim promjenama i APPLERESIST- Genetska otpornost jabuke na toplinski i sušni stres uz formiranje preporučenog sortimenta za proizvodna područja kontinentalne Hrvatske. Sudiionici panel rasprave ispred HAPIH-a bili su Hrvoje Hefer, Milena Andrišić, dr.sc. Dragan Solić i dr.sc Daniel Rašić, a ispred Fakulteta agrobiotehničkih znanosti (FAZOS) sudjelovali su prof.dr.sc Domagoj Rastija, prof.dr.sc Zdenko Lončarić i izv.prof.dr.sc. Tomislav Vinković. Panel raspravu je na vrlo osmišljen i angažiran način moderirala voditeljica Hrvatskog radija Mirta Milas.

Tijekom rasprave o utjecaju klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju, ali i obrnutog utjecaja poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene, nastojalo se označiti i preporučiti mjere i smjer poljoprivredne proizvodnje, koji djeluje što je više moguće neutralno na klimu i okoliš.

Moguća rješenja

Degradacija svih svojstva tla, a najočitiije se pokazala kroz snižavanje sadržaja humusa sa 2,22 na 2,09% u petnaestogodišnjem razdoblju. Na to se izravno

nadovezuju smanjivanje kapaciteta tla za vodu i dodatno zakiseljavanje tla. Povećanje organske tvari u tlu kroz osmišljen sustav plodoreda, zelenu gnojidbu, primjenu stajskog gnojiva i smanjenje mineralnih gnojiva su općeprihvaćeni modeli za poboljšanje aktualnog stanja. Korištenjem žetvenih ostataka s organskim ostacima iz poljoprivredne, prehrambene i šumarske industrije, kao i komunalnog sektora otvara se mogućnost pokretanja "industrije komposta" koji se onda unosi u tlo. Kompost je nažalost još jedan od proizvoda koji uglavnom uvozimo, a svaka lokalna jedinica mogla bi imati svoju kompostanu koja bi pomogla u zbrinjavanju organskog otpada i nakon toga taj kompost bio bi korišten u poljoprivrednoj proizvodnji.

Globalna stočarska proizvodnja vrlo je visoko na ljestvici emisije stakleničkih plinova, s vrlo velikim razlikama u vrstama proizvodnje i geografskoj raspodijeljenosti. Područja u kojima se provodi veliko uništavanje šuma na račun poljoprivredne proizvodnje, a onda posebno proizvodnje mesa na način pašnog govedarstva, daleko su odgovornija za veće emisije stakleničkih plinova. Osobito se ističu preživači kao proizvođači mlijeka i mesa zbog velikih količina metana, ali i

zbog manipulacije stajskim gnojem kod drugih vrsta (dušikov oksid). Sam način izračuna ukupne emisije iz poljoprivredne proizvodnje a posebice iz stočarstva, varira ovisno o primijenjenoj metodologiji pa se prema podacima FAO-a kreće od 11,1 do 19,6%.

U Hrvatskoj iz poljoprivredne proizvodnje bilježimo 11,3% emisije stakleničkih plinova. Udio je stočarstva u ukupnoj emisiji 6,8%, što je jasan pokazatelj nedovoljne snage naše stočarske proizvodnje u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Nažalost, kod nas se proizvodnja mesa i mlijeka smanjuje, a time i emisije stakleničkih plinova. U stočarstvu se smanjenje emisije stakleničkih plinova može postići povećanjem proizvodnje po grlu primjenom novih tehnologija. Naravno da ovo ima svoje ograničenje, osobito u zemljama s visoko intenzivnim stočarstvom. Porast broja ljudi povećava potražnju za animalnim bjelančevinama, a to znači povećanje proizvodnje mlijeka, mesa i jaja, a samim tim i novo povećanje stakleničkih plinova. Rješenja treba tražiti u novim tehnologijama koje će smanjiti emisiju stakleničkih plinova u stočarstvu, ili promjenama u prehrani ljudi kroz nove izvore bjelančevina, ali ne iz stočarske proizvodnje.

Uzimanje uzoraka mlijeka

> Danijela Stručić, dipl.ing.agr.

Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka, danijela.strucic@hapih.hr

U cjelokupnom sustavu ispitivanja kvalitete mlijeka, počevši od proizvođača mlijeka preko otkupljivača do laboratorija, pravilno uzimanje uzoraka mlijeka za laboratorijska ispitivanja jedan je od bitnih čimbenika koji utječu na kemijski sastava mlijeka i ukupan broj mikroorganizama u uzetom uzorku mlijeka. Ispravnost konačnih rezultata laboratorijskih ispitivanja uzoraka mlijeka i dokazivanje kvalitete mlijeka temelji se prije svega na dobro uzetom uzorku mlijeka. Uzorak mlijeka mora po svom sastavu i svojstvima prezentirati cjelokupnu količinu mlijeka iz koje je uzet.

Označavanje i uzimanje uzoraka mlijeka dužni su obaviti zajedno proizvođač mlijeka i osoba osposobljena za uzimanje uzoraka mlijeka. Uzorak mora biti uzet na propisani način, prema uputi o uzimanju uzoraka mlijeka.

S obzirom na važnost pravilnog uzimanja uzoraka mlijeka, djelatnici Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka tijekom travnja i svibnja ove godine provodili su ponovna osposobljavanja svih osoba koje uzimaju uzorke mlijeka.

1

Prilikom uzimanja uzoraka mlijeka potrebno je pripaziti da su bočice u koje se uzima uzorak mlijeka koji će se ispitivati na kemijski sastav, broj somatskih stanica i ukupan broj mikroorganizama zatvorene plavim čepovima i da sadržavaju konzervans. Ako se u bočici s plavim čepom ne nalazi konzervans, uzorak mlijeka ne smije se uzimati, jer se u laboratoriju neće ispitati.

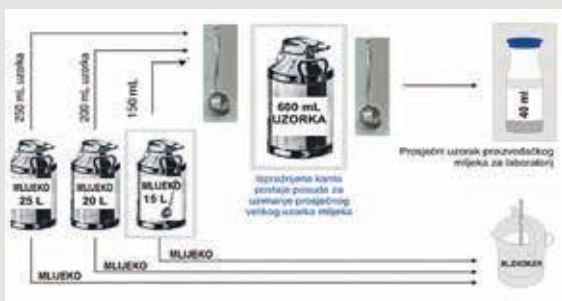
Bočice zatvorene žutim čepovima namijenjene su za uzimanje uzoraka mlijeka za ispitivanje prisutnosti inhibitora u mlijeku i u njima nema konzervansa.

2

Prije uzimanja uzoraka mlijeka, bočicu mlijeka treba označiti proizvođačevim bar kodom. Bar kod treba nalijepiti okomito, počevši od gornjeg ruba metalnog dijela bočice prema vrhu bočice. Uzimanje uzoraka sirovog mlijeka svakog proizvođača za potrebe laboratorijskih ispitivanja obavlja se ručno, prikladnom grabilicom koja mora biti čista i suha prije svakoga ponovnog uzimanja uzorka sirovog mlijeka.

3

Ako proizvođač mlijeka isporučuje mlijeko na sabirno mjesto u više kanti, treba uzeti uzorak mlijeka iz svih kanti vodeći računa da je iz svake kante uzeta proporcionalna količina mlijeka.

4

Mlijeko u kanti s priloženim priborom za uzimanje uzoraka treba dobro promiješati od površine prema dnu kante i obrnuto. Pravilnim miješanjem uspijevamo postići jednoličan sastav mlijeka u cijeloj kanti. Ako se mlijeko u kanti dovoljno ne promiješa, uzorak mlijeka neće biti reprezentativan. Također, ako se prilikom provođenja laboratorijskih ispitivanja utvrdi da sadržava manje od 3,0 a više od 5,5% mliječne masti i manje od 2,5 a više od 4,0% bjelančevina, rezultati laboratorijskih ispitivanja neće ulaziti u izračun prosječne kvalitete mlijeka.

Granice ispravno uzetog uzorka ovčjeg mlijeka za mliječnu su mast od 3,0 do 12,0% i od 3,8 do 8,0% bjelančevina, a za kozje mlijeko od 2,5 do 5,0% mliječne masti i od 2,5 do 4,5% bjelančevina.

5

Prilikom uzimanja uzoraka mlijeka kod proizvođača mlijeka koji posjeduje samostalne rashladne uređaje, obvezno se prije uzimanja uzoraka mora uključiti miješalica kako bi se promiješalo mlijeko u rashladnom uređaju

6

Prilikom uzimanja uzoraka mlijeka, bočicu napuniti mlijekom do naglašenog ruba bočice. Ako je bočica napunjena do čepa, sadržaj uzorka u bočici ne može se dobro promiješati s konzervansom u bočici. U gornjim slojevima uzorka postoji mogućnost izdvajanja mliječne masti, kako na stjenkama tako i na čepu bočice. Količina mlijeka u bočici od označenoga gornjeg ruba dovoljna je za obavljanje svih laboratorijskih ispitivanja.

7

Nakon uzimanja uzoraka obvezno se ispunjava Predatnica uzoraka. Na Predatnicu uzoraka upisuje se šifra mlijekare, šifra sabirnog mjesta, ukupno evidentiranih proizvođača mlijeka na sabirnom mjestu, broj uzetih uzoraka i **datum uzimanja uzoraka mlijeka**. Original popunjene Predatnice uzoraka odvaja se od kopije i stavlja zajedno s uzorcima u kutiju, a drugi primjerak ostaje na sabirnom mjestu kao dokaz da je sabirač ispravno popunio dokumentaciju koja prati uzorke mlijeka. Uzorci mlijeka koji pristignu u SLKM bez ispravno ispunjene Predatnice uzoraka, ili je prošlo više od tri dana od datuma uzimanja uzoraka, proglašavaju se nesukladnima i ne upućuju se na laboratorijska ispitivanja.

8

Ako proizvođač mlijeka, zbog bilo kojeg razloga, u vrijeme uzorkovanja nema svoju pripadajuću bar kod naljepnicu s JLB-om, koriste se zamjenske bar kod naljepnice. Zamjenske bar kod naljepnice koje počinju s brojem 51 koriste se za označavanje uzoraka kravljeg mlijeka, bar kod naljepnice koje počinju sa 52 koriste se za označavanje uzoraka ovčjeg mlijeka, a za označavanje uzoraka kozjeg mlijeka koriste se zamjenske bar kod naljepnice koje počinju brojem 53.

Osoba koja uzima uzorak mlijeka i označava ga zamjenskim bar kodom, dužna je na Predatnici uzoraka mlijeka naljepiti broj koji se nalazi iznad bar koda i pokraj toga **OBVEZNO** napisati pripadajući JLB proizvođača mlijeka.

9

Po završetku uzimanja uzoraka mlijeka, osoba koja uzima uzorke mlijeka zatvara kutiju s uzorcima i Predatnicom uzorka, a preko zatvarača kutije stavlja naljepnicu s oznakom sabirnog mjesta. Stavljanjem bar kod naljepnice sabirnog mjesta na kutiju završeno je uzimanje uzoraka mlijeka proizvođača na sabirnom mjestu. Po završetku uzimanja uzoraka, uzorke mlijeka treba čuvati na temperaturi do + 8°C do dolaska auto-cisterne.

Održana europska radionica ocjenjivača vanjštine krava simentalčke pasmine

> Josip Crnčić, mag. ing. agr.

Centar za stočarstvo, josip.crnccic@hapih.hr

U Švicarskoj, u mjestu Aeschi bei Spiez, od 3. do 5. svibnja 2023. godine održana je međunarodna radionica ocjenjivača vanjštine krava simentalčke pasmine goveda "Exterieur grupa". Radionicu je organizirao Europski savez uzgajivača simentalčke pasmine goveda, a sudjelovalo je 25 ocjenjivača i stručnjaka iz devet europskih zemalja. Ispred Hrvatske sudjelovali su djelatnici Centra za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu Ivanka Mihalic, mag. ing. agr., i Josip Crnčić, mag. ing. agr.

Prezentacija uzgoja i ocjena krava

Prvog dana program radionice radne grupe "Exterieur" započeo je pozdravnim govorom domaćina iz Švicarske kao i voditelja radne skupine, a nastavljen je praktičnim radom ocjene vanjštine krava na obližnjoj farmi obiteljskoga gospodarstva Uli Scherz. Ondje su ocjenjivači ocijenili ukupno pet krava simentalčke pasmine s jednim ili dva teljenja. Krave su ocjenjivane preko on line aplikacije Fleckscore, no ovaj put premijerno i putem sustava Fleckschool. Taj je sustav razvijen u sklopu aplikacije Fleckscore posebno za potrebe edukacije studenata, učenika, uzgajivača, ali i profesionalnih ocjenjivača krava

simentalčke pasmine. Nakon praktičnog dijela, u poslijepodnevnom satima uslijedio je teoretski dio radionice.

Domaćini su predstavili brojno stanje i proizvodne karakteristike glavnih pasmina goveda u Švicarskoj. Dr. Dieter Krogmeier iz Bavarskog instituta za istraživanja u poljoprivredi prikazao je rezultate ocjene vanjštine DE-A-I-CZ uz dodatak rezultata iz Slovačke koja se priprema za ulazak u DAC sustav izračuna uzgojnih vrijednosti sa svojstvima vanjštine. Direktor njemačke govedarske uzgajivačke organizacije ASR pojasnio je trenutno stanje i novosti u zajedničkom DAC sustavu, ali i novonastale uvjete vezano za postupak genotipizacije grla iz zemalja koje nisu u potpunosti uključene u zajednički DAC sustav. Na kraju prvog dana radionice domaćini su predstavili svoj način ocjene vanjštine krava simentalčke pasmine.

Rezultati istraživanja i analiza ocjene krava

Drugog dana radionice voditelj radne skupine Bernhard Luntz prezentirao je istraživanje provedeno u Njemačkoj vezano za udaljenost između zadnjih sisa, ali i dužinu i širinu prednjih sisa. Na više od 21.000 ocjenjenih krava u jednoj godini zaključeno je da su zadnje sise preblizu, kao i da postaju sve tanje i kraće pa treba

izvršiti korekciju ukupne ocjene vimenaa vezano za ta svojstva sisa. U kasnijem dijelu programa Dr. Dieter Krogmeier usporedio je stare i nove formule (koja je predložena na sastanku radne skupine u Triesdorfu) u izračunu ukupne vrijednosti za vime vezano za središnji ligament, smjer zadnjih sisa i vezanost prednjeg vimenaa odnosno izraženost skočnog zgloba kod nogu. Zaključeno je da treba izvršiti korekciju ukupne ocjene za noge vezano za spomenuto svojstvo. Nakon navedenih predavanja Reinhard Pflieger iz uzgojne organizacije Fleckvieh Austria pojasnio je novi trenajni sustav Fleckschool putem kojeg je odrađen praktični dio prvog dana radionice. Na kraju teoretskog dijela radionice, u ime domaćina Simon Bach predstavio je marketinški projekt Simmentaler Original putem kojeg se populariziraju proizvodi dobiveni od mlijeka i mesa švicarskog simentalca.

U poslijepodnevnom satima na već spomenutoj obližnjoj farmi izvršena je analiza ocijenjenih krava. Svaka zemlja dobila je u pismenoj formi detaljan izvještaj o ocjenama i prikaz disperzije ocjena svih ocjenjivača, a izvršeno je i usklađivanje pojedinih svojstava vanjštine među sudionicima radionice. Na kraju su domaćini predstavili praktični prikaz njihova načina linearne ocjene vanjštine krava simentalčke pasmine.

Posjet Udruge bavarskih uzgajivača mesnih pasmina goveda

> **Davorka Blažek, dipl. ing. agr.**
Centar za stočarstvo, davorka.blazek@hapih.hr

U Hrvatskoj je od 27. travnja do 1. svibnja boravila Udruga bavarskih uzgajivača mesnih pasmina goveda Fleischrinderverband Bayern, i to s pedesetak svojih članova. Organizatori su bili Maximilian Putz iz Državnog ministarstva Bavarske za hranu, poljoprivredu i šumarstvo, Erika Sauer, predsjednica Udruge uzgajivača pasmine crvenoga goveda (Rassevertreterin rotes hohenvieh), Ivan Jakopović i Milan Bolić iz Saveza uzgajivača mesnih pasmina goveda (SUMPG) te Agencija za ruralni razvoj Istre, Ministarstvo poljoprivrede RH i Centar za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (HAPIH). Bavarski uzgajivači upoznali su se s brojnim stanjem, organizacijom i načinom uzgoja mesnih pasmina goveda, ali i našim sustavom proizvodnje govedeg mesa.

Drugog dana boravka bavarski uzgajivači posjetili su Sisačko-moslavačku županiju, odnosno ekološku farmu za uzgoj mesnog simentalca u Sjeverovcu, i to u vlasništvu OPG-a „Džakula“. Vlasnik Rodoljub Džakula, ujedno i predsjednik Saveza uzgajivača mesnih pasmina goveda, prvi je pozdravio uvažene goste. Posjetitelj je na farmi, osim domaćina, ispred MP RH pozdravio i voditelj Službe za govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo Danijel Mulc, a ispred Centra za stočarstvo HAPIH-a voditelj Odjela za govedarstvo Drago Udbinac. Nakon pozdravnih govora domaćina

i predstavnika bavarskih uzgajivača, kratkim se izlaganjem o stanju u hrvatskom stočarstvu, prvenstveno govedarskom dijelu, obratio D. Mulc.

Prezentaciju Sustava proizvodnje govedeg mesa u RH, pak, održao je D. Udbinac. Kako je istaknuto, od ukupnog broja krava u RH (140.566) na mesne pasmine otpada svega 11,2%. Savez uzgajivača mesnih pasmina goveda, uz stručnu i tehničku podršku Centra za stočarstvo HAPIH-a kao odabrane treće strane, pritom provodi uzgojne programe za šest mesnih pasmina goveda. Proizvodnja govedeg mesa u RH velikim se dijelom temelji na tovu uvezene teladi i junadi manjih težina, koja se nakon kraja tova isporučuje u klaonice u RH ili se izvoze kao junad za klanje. Uvoz žive

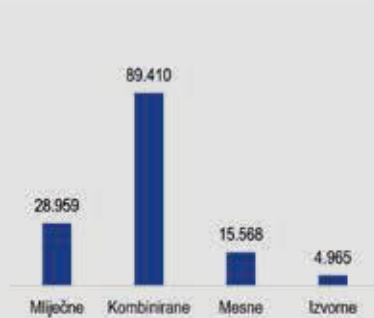
teladi manji je 5,4%, dok je uvoz junadi povećan 17,2% u odnosu na 2021. godinu. Među uvoznim govedima dominira telad za tov (Rumunjska - 36,77%, Mađarska - 22,03%, Češka - 16,03%, Slovačka - 8,59%), koja su zatim nakon završetka tova kao junad u velikom broju izvezena u druge zemlje (Italija, Libanon, Kosovo, Crna Gora itd.). Vanjsko-trgovinska bilanca u prometu mesa goveda RH i dalje se iskazuje kroz deficit.

Tijekom prošle godine zabilježen je rastući trend uvoza (za 16,3%) i izvoza (za 5,9%) govedeg mesa, te je odnos uvoza i izvoza 81,5:18,5. Potrošnja govedega i junećeg mesa po stanovniku, i to zbog cijene i lošije kupovne moći stanovništva, svega je 14,9 kg odnosno 10 kg godišnje.

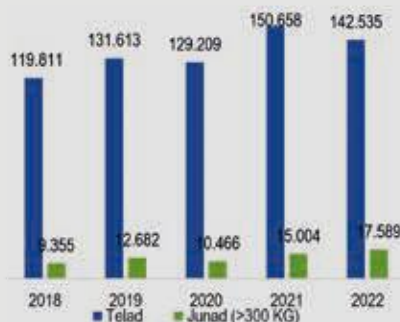
Na kraju posjeta Rodoljub Džakula je kratkom prezentacijom predstavio svoje gospodarstvo, te je goste poveo u obilazak i razgledavanje imanja. Tijekom obilaska detaljnije se osvrnuo na način rada i života na farmi, probleme s kojima se susreće u radu i planove za budućnost, te je odgovarao na brojna pitanja zainteresiranih posjetitelja.

Tablica 1. Pasmine goveda za koje SUMPG provodi uzgojne programe

Pasmna	Posjednici	Broj krava
Angus	251	2989
Aubrac	27	408
Charolais	224	2075
Hereford	135	941
Limousin	256	2309
Škotsko visinsko govedo	58	342
Ukupno	951	9064

Grafikon 1. Broj krava prema pasminskoj grupi

Grafikon 2. Uvoz žive teladi i junadi u RH (grla)

Grafikon 3. Uvoz i izvoz govedeg mesa u RH (t)

PRAVOVREMENO OTKRIVANJE NE STEONIH KRAVA

PREDNOST TESTIRANJA STEONOSTI IZ UZORAKA MLIJEKA

Laboratorijska ispitivanja u svrhu otkrivanja ne steonih krava provode se iz samo nekoliko kapi mlijeka u bilo kojem trenutku tijekom gestacije. Prednost ispitivanja iz uzoraka mlijeka je pravovremeno otkrivanje ne steonih krava s ciljem ušteda i povećanja proizvodnje mlijeka. Test se lako može provesti iz **uzoraka mlijeka koji se upućuju na rutinske analize**, izbjegavajući na taj način dodatno uzorkovanje i dodatni stres za životinje.

PROFITI VEĆI UZ SMANJENJE BROJA NE STEONIH KRAVA

€ 5,000,-

10 dana

€ 10,000,-

20 dana

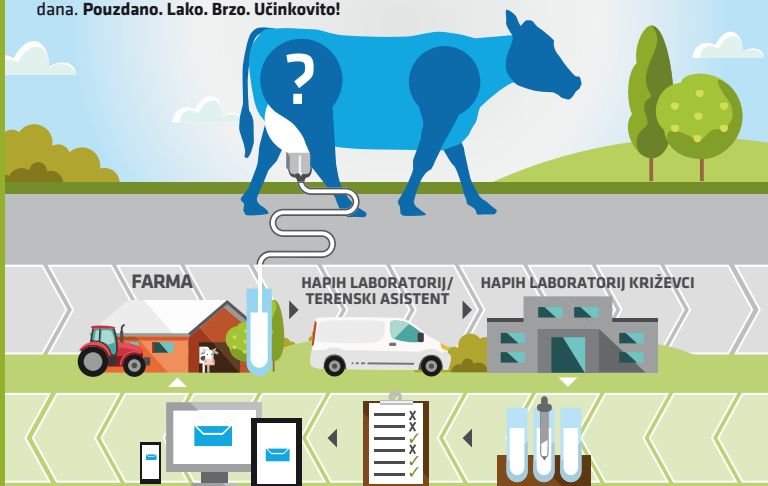
prosječno povećanje profita za farmu sa 100 krava

¹⁾ De Vries et al, Economics of improved reproductive performance in dairy cattle (Publication AN 156), Gainesville FL, University of Florida Institute of Food and Agriculture Science, 2005

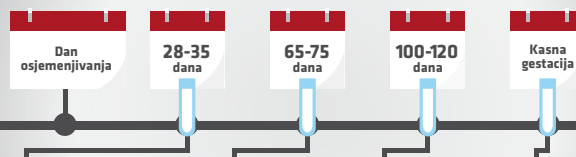

LAKO PRIMJENJIVO U RUTINSKOJ KONTROLI MLIJEČNOSTI

Ako želite kravu testirati na steonost o tome obavijestite svog terenskog asistenta ili kontaktirajte laboratorij. Test se može napraviti uz rutinsku laboratorijsku analizu kontrole mliječnosti kravljeg mlijeka. Nakon uzimanja uzoraka, u roku od nekoliko dana rezultati testa su vidljivi na <https://stoka.hpa.hr/posjednik/login.aspx> i poslani putem Hrvatske pošte. Laboratorij preporučuje testiranje uzoraka mlijeka odmah nakon 28., oko 70. i oko 100. dana. **Pouzdana. Lako. Brzo. Učinkovito!**

PREDNOSTI OTKRIVANJA KROZ GESTACIJU

Rano otkrivanje ne steonih krava. Pomaže u ranoj ponovnoj oplodnji.

Otkrivanje gubitaka embrija koji se mogu dogoditi između 28-75 dana gestacije.²⁾

Oplodnja ne steonih krava dok je još uvijek ekonomski isplativo.

Testiranje prije zasušivanja kako bi se spriječilo zasušivanje ne steonih krava.³⁾

²⁾ Vasconcelos et al 1997. ³⁾ In addition, prevent pregnant cows from being sent to slaughter

PROVJERENO OD FARMERA DILJEM SVIJETA

>28,000,000
U SVIJETU
IZVRŠENIH TESTOVA

Za više informacija:

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, Poljana Križevačka 185, 48260 Križevci, tel: 048/279-063; -072, e-mail: lksh@hapih.hr